

Erénypróba

Silavīmaṃsa-jātaka (no. 290)

„Az erény kiváló dolog” – ezt a Mester a Dzsétavana ligetben időzve, egy erényt próbáló bráhmaṇával kapcsolatban mesélte. A történet jelenre és múltra vonatkozó részei az Ékanipátában,¹ a Szilavīmaṃsa-dzsátakában² vannak taglalva, itt pedig a következőképp:

Benáreszben, Brahmadatta uralkodása idején, a király főpapja gondolt egyet: „Próbára teszem erényességem [hírét]”, és a kincstárpultról két [egymást követő] napon elvett egy-egy *kaḥāpana*³ pénzért. A harmadik nap mint tolvajt elfogták, és a király elé vitték. Menet közben kígyóbüvölőket látott, amint éppen kígyót táncoltattak.

A király megkérdezte tőle: „Miért tetted ezt?”

„A saját erényességem [hírét] kívántam próbára tenni” – válaszolta a *bráhmaṇa*,⁴ és így folytatta:

Az erény kiváló dolog, az erény felülmúlhatatlan e világon.
Nézd, az erényes mérges kígyót sem pusztítják el.

Az erényt hirdetem a világban. mely elismert és áldásos.
A nemes viselkedés miatt neveznek valakit erényesnek.

Rokonainak kedves lesz, s barátai körében ragyog,
a testi halál után erényesként születik újra jó sorsba.

A Bódhiszatta így fejtette ki a király számára az erény dicséretét három versben.

„Nagykirály, a házamban apám és anyám javai, az általam megszerzett vagyon és az általad adott rengeteg kincs található végeláthatatlan mennyiségben. Én mégis a kincstárból vettem el *kaḥāpana* pénzért, hogy az erényességem [hírét] próbára tegyem. Most már tudom, hogy ezen a világon feljebbvaló az erény a kaszti, nemzetségi és családi származásnál. Otthontalanságba távozom, kérlek engedélyezd ezt számomra.” Hosszas kérlelés után a király beleegyezett a dologba. [A főpap] a Himálajába távozott, a Risik⁵ vándorútjára tért, és magas elmélyedési szintek révén elérte a Brahma-világot.

A Mester, miután elmondta ezt a tanítást, a történetet összekapcsolta a jelennel:

„Akkoriban én voltam az erényt próbáló királyi főpap.”

A fordítást készítők: Bordos Márton, Csiszár Esztella, Forgács Veronika, Hársszegi Anita, Kósa Csilla Erika, Kutnyánszky Edina, Menaker Angelika, Oláh Edina, Venyige Róbert
Vezetőtanár: Hidas Gergely
2025. június

1 *Adzsátaka* gyűjtemény első kötete a huszonkettőből.

2 No. 86.

3 Csekély értékű rézérme.

4 A papi kaszt tagja.

5 Bölcs, mester.